

PINNGORTITALERIFFIK · GRØNLANDS NATURINSTITUT

Viden om naturen for velfærd og samfundsudvikling

Strategiplan 2018-22

Udgivet af: Grønlands Naturinstitut ©

Pinngortitaleriffik © Grønlands Naturinstitut • Greenland Institute of Natural Resources

Postboks 570 • 3900 Nuuk • Tlf. +299 36 12 00 • Fax +299 36 12 12 • e-mail
info@natur.gl www.natur.gl

Version: 1.0 – november 2018

Redaktion: Henrik Lund, Emma Kristensen

Indhold

Viden om naturen for velfærd og samfundsudvikling	1
Opgaver	1
Målsætning	1
Strategiske retningslinjer	2
Strategiske temaområder for perioden 2018-22.....	3
Levende ressourcer	3
Økosystemer	3
Integreret klimaforskning	3
Miljø.....	3
Uddannelse	3
Data	4
Virkemidler	4
Økonomiske rammer	5
Basismidler over Finansloven	5
Midler til Afdeling for Miljø og Råstoffer	5
Midler til Grønlands Klimaforskningscenter	5
Midler til uddannelse.....	5
Midler til eksterne projekter i øvrigt	6
Infrastruktur	6
Bygninger	6
Skibe	6
Miljø- og energistrategi	7

Viden om naturen for velfærd og samfundsudvikling

Anvendelse af naturen er livsnerven i det grønlandske samfund, men naturen påvirkes i komplekse sammenhænge gennem udnyttelse af de levende ressourcer, klimaforandringer, råstofudvinding, industri, trafik og turisme. Viden om samspillet mellem miljø, økosystem og menneske er derfor af fundamental betydning for Grønland.

Viden om de naturlige ressourcers tilstand og udvikling sikres gennem langsigtet og omfattende overvågning, mens en opbygning af varig viden om sammenhænge i naturen sikres gennem forskning. Den samlede viden fra overvågning og forskning danner et nødvendigt grundlag for politiske og erhvervs-mæssige beslutninger og for sikring af en bæredygtig udvikling af samfundet.

Grønlands Naturinstitut vil målrettet indsamle og udbygge denne viden til brug for samfundets udvikling og sikring af fremtidens velfærd.

Gennem en åben dialog og klar kommunikation af forskningsresultater og videnskabelig rådgivning vil Grønlands Naturinstitut medvirke til at sikre en fælles forståelse i samfundet for konsekvenser af naturlige og menneskeskabte påvirkninger af naturen. Opbygning af naturfaglig kompetence og uddannelse i Grønland skal endvidere understøtte en udvikling mod et selv bærende grønlandsk samfund.

Med udgangspunkt i lovgrundlaget for Grønlands Naturinstitut, de samfundsmæssige behov og det bevillingsmæssige råderum har instituttet formuleret denne strategi for årene 2018-22. Planen sigter mod at være forudseende med hensyn til fremtidige behov for det grønlandske samfund og følger udviklingstendenser i Grønland og den øvrige verden. Strategien sætter en række ambitiøse mål, som vil fordrer nye investeringer og styrkede kompetencer, men som samtidig sikrer konsolidering og effektivisering af eksisterende aktiviteter.

Strategien følges af en handlingsplan med konkrete initiativer og aktiviteter samt måltal for væsentlige parametre. Handlingsplanen omfatter både eksisterende aktiviteter og nye udviklingsområder og anviser samtidig veje for finansiering.

Opgaver

Grønlands Naturinstitut er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution, og ifølge Lov af 8. juni 1994 er det instituttets opgaver

- at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer i og omkring Grønland, samt for sikring af miljøet og den biologiske mangfoldighed
- at yde rådgivning til Grønlands Selvstyre inden for instituttets arbejdsområde
- at offentliggøre resultaterne af sin forskning.

Målsætning

Med baggrund i de lovbundne opgaver er det Grønlands Naturinstituts overordnede målsætning,

- at det videnskabelige grundlag er tidssvarende og af højeste kvalitet
- at rådgivning er rettidig og hviler på internationale standarder
- at kommunikation er klar og målrettet samfundet.

Strategiske retningslinjer

Grønlands Naturinstitut vil målrettet arbejde på

- **at prioritere sin indsats og skabe resultater** til løsning af samfunds- og erhvervmæssige behov under hensyntagen til bæredygtighed og sikring af miljøet.
- **at fortsætte og øge sin omfattende overvågning af de levende ressourcer** og det fysiske miljø gennem koordineret og effektiv udnyttelse af egne og andre institutioners platforme. Internationalt samarbejde og arbejdsdeling skal fremmes for at sikre synergi for de deltagende institutioner.
- **at rådgive på et øget antal fagområder** vedrørende levende ressourcer, miljø og klima og have fokus på samfundets fremtidige behov. Institutet vil herunder indgå i internationale videnskabelige fora, kvalitetssikre efter internationalt anerkendte standarder og sikre rettidige resultater.
- **at arbejde på at forstå økosystemerne** og de ændringer, der skyldes klimaforandringer og menneskelig påvirkning.
- **at styrke forskningsindsatsen** gennem flere og større forskningsprojekter i internationalt samarbejde.
- **at øge tilgængelighed og forankring af data** fra egne og andre institutioners forskningsprojekter og overvågningsprogrammer gennem udvikling af databaser og indgåelse af samarbejdsaftaler.
- **at være en attraktiv og naturlig partner** for naturvidenskabelige og tværvideenskabelige projekter i Grønland.
- **at udvikle et omdrejningspunkt for tværvideenskabelig arktisk forskning og uddannelse** i form af et arktisk centrum – en "hub" – i tilknytning til faciliteter i Nuuk.
- **at inddrage lokal viden i instituttets arbejde** i videst muligt omfang under hensyntagen til instituttets videnskabelige integritet.
- **at være synlig og aktiv i samfundet** gennem kvalificeret kommunikation og formidling via medier og hjemmeside. Dialogen med fiskere, fangere og andre brugere af naturen skal styrkes gennem inddragelse af sociale medier.
- **at styrke samarbejdet med erhvervslivet** gennem et øget antal samarbejdsprojekter og en tæt dialog, således at samfundsrelevans er prioriteret i udvikling af nye projektinitiativer.
- **at bidrage til udvikling af naturvidenskabelig uddannelse i Grønland** og indgå i et styrket samarbejde på universitetsniveau. Institutet vil også bidrage til kompetenceudvikling inden for den grønlandske uddannelsessektor gennem afholdelse af kurser og sommerskoler.
- **at øge sin internationale konkurrenceevne** gennem fortsat kompetenceopbygning og udvikling af spidskompetencer.
- **at være en attraktiv arbejdsplads** med høj medarbejdertrivsel
- **at sikre en robust økonomi** som grundlag for instituttets virksomhed gennem øget hjemtagning af bevillinger.

Strategiske temaområder for perioden 2018-22

Grønlands Naturinstitut vil i strategiperioden videreføre eksisterende faglige indsatsområder og løfte disse efter de strategiske retningslinjer. I tillæg vil instituttet rette særlig fokus mod yderligere udvikling inden for en række faglige temaområder. Den samlede indsats skal styrke den tværfaglige dimension gennem samarbejde internt mellem instituttets afdelinger og eksternt med andre institutioner inden for forskning, forvaltning, uddannelse og erhverv. Effektivisering, modernisering og en tæt prioritering samt tilvejebringelse af ny finansiering vil danne råderum for denne udvikling.

Levende ressourcer

Grønlands Naturinstitut vil særligt arbejde for at forbedre videngrundlaget vedrørende de indenskærs fiskeressourcer og de pelagiske ressourcer. Målet er at opnå bedre forståelse af bestandenes sammenhænge, størrelser, bevægelser og dynamik. Gennem øget overvågning i nye områder og optimering af overvågningsdesign gennem metodeudvikling vil instituttet tilvejebringe et mere dækkende billede af ressourcernes udbredelse.

Økosystemer

Grønlands Naturinstitut vil have særlig fokus på dels havbundens økosystem dels det pelagiske økosystem. Ved kortlægning og overvågning af havbundens dyresamfund opbygges viden om artsrigdom, bundforhold og habitaternes følsomhed til brug for rådgivning og dokumentation i forbindelse med kommercielle aktiviteter og klimaeffekter. Ved forskning i det pelagiske kompleks skal der opbygges viden om sammenhængen mellem de pelagiske fiskeressourcer og deres fødeemner samt rovdvirs forekomst og betydning.

Integreret klimaforskning

Grønlands Naturinstitut vil særligt styrke sin viden om effekter af klimaforandringer, og hvordan disse påvirker de fysiske, kemiske og biologiske forhold for det marine økosystem. Overvågning og forskning skal kobles tæt til instituttets arbejde med de levende ressourcer og medvirke til løsning af samfundsmæssige udfordringer vedrørende tilpasning og bæredygtig udvikling.

Miljø

Grønlands Naturinstitut vil udvikle sin miljøafdeling til at blive den førende offentlige rådgiver vedrørende miljøspørgsmål i relation til råstoffer i Grønland. Gennem opbygning af kompetence efter de højeste internationale standarder vil afdelingen være den foretrukne samarbejdspartner for andre institutioner og erhvervet både i Grønland og i udlandet. Afdelingen vil fokusere på terrestriske økosystemer og i strategiperioden udvikle en førende position inden for udvaskningsproblematikker.

Uddannelse

Grønlands Naturinstitut vil i samarbejde med Ilisimatusarfik og andre universiteter etablere et arktisk fokuseret naturvidenskabeligt uddannelsesforløb i Grønland på master- og bachelorniveau. Instituttet vil have tæt kontakt til det grønlandske gymnasiemiljø og endvidere indgå i kurser i forbindelse med ph.d.-skoler, sommerskoler og efteruddannelse af lærere. Samarbejdet vil også omfatte Grønlands Center for Sundhedsforskning og udvikling inden for arktisk sundhed og miljø.

Data

Grønlands Naturinstitut vil udvikle et datacenter for natur og miljø. Målet er at forankre data om Grønland i Grønland og gøre centeret til en vigtig og let tilgængelig international udbyder af data og analyser af Grønlands natur og miljø. Datacenteret etableres som en enhed med et tæt tværfagligt samarbejde mellem afdelingerne ved instituttet. Centeret skal sikre systematisk dataindsamling, kvalitetssikring og dokumentation samt øge tilgængelighed og værdisindhold af instituttets data. Centeret skal sikre overblik og samarbejde vedr. data ved andre centre og skal endvidere støtte datadeling, faglige analyser og præsentation.

Virkemidler

Det er af fundamental betydning for Grønlands Naturinstituts virke, at instituttet arbejder uafhængigt og ud fra anerkendte videnskabelige principper. Det er vigtigt, at instituttet fastholder en klar videnskabelig profil, og at der skelnes klart mellem instituttets funktioner, forvaltningen og det politiske niveau.

Robustheden af instituttets videnskabelige resultater, kvaliteten af instituttets rådgivning og i sidste ende instituttets troværdighed er helt afhængige af et højt fagligt niveau og international kvalitetssikring. Grønland sikres kun maksimal udnyttelse af de økonomiske ressourcer og den bedst mulige position i internationale sammenhænge, hvis videnskabelige resultater og rådgivning er af højeste kvalitet.

Instituttets ansættelsespolitik og videreuddannelse af alle ansatte sikrer et højt fagligt niveau og udvikling af kompetence, såvel for forskere som for instituttets tekniske og administrative støttefunktioner.

Grønlands Naturinstitut vil være en attraktiv og inspirerende arbejdsplads med høje etiske normer og et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø. Det vil sikre rekruttering og fastholdelse af dygtige medarbejdere og danne rammen om kreativitet, engagement og et godt samarbejds-klima. For at sikre kontinuitet, kvalitet og fornyelse vil Naturinstituttet både fremme den grønlandske forankring og på samme tid være en international arbejdsplads.

Internationalt samarbejde med viden- og arbejdsdeling er helt nødvendigt for at opnå de fastsatte mål. Det er derfor afgørende at udvikle og fastholde samarbejdsrelationer, partnerskaber og netværk.

Fokuseret og klar kommunikation af høj kvalitet skal medvirke til at sikre instituttets synlighed og troværdighed, mens gennemsigtighed og åbenhed skal øge instituttets gennemslagskraft. Tæt kontakt til målgrupper skal sikre, at instituttets resultater er direkte anvendelige.

Standardisering og dokumentation af faglige rutiner og administrative systemer skal sikre effektivitet og kvalitet i organisationen, mens inddragelse af medarbejderne og transparens i ledelsesbeslutninger skal sikre den fortsatte udvikling af instituttet.

Gode faciliteter i form af bygninger, skibe og udstyr samt en velfungerende logistik og administration skal sikres som fundament for instituttets virksomhed.

Økonomiske rammer

Stabile og gode økonomiske rammer er afgørende for at nå de fastsatte mål, og instituttet vil arbejde for at udvide de samlede økonomiske rammer. Instituttets økonomi udgøres af flere elementer, der virker i samspil og understøtter hinanden.

Basismidler over Finansloven

Basismidler over Finanslovens konto 77.05.02 sikrer drift af instituttets bygninger og skibe samt de personalemæssige rammer for at løse instituttets kerneopgaver. Næsten alle instituttets overvågningsprogrammer finansieres over basismidlerne, idet det typisk ikke er muligt at opnå ekstern finansiering til løbende drift. Mindre end 10 % af basismidlerne anvendes til drift i forskningsprojekter.

Grønlands Naturinstitut vil gennem saglig argumentation og dokumentation arbejde for, at det økonomiske fundament for instituttet i form af basisbevilling vedligeholdes og sikres mod udhuling. Basisbevillingen må også udbygges i takt med tilførsel af nye opgaver, herunder især nye eller udvidede overvågningsprogrammer.

Midler til Afdeling for Miljø og Råstoffer

Afdeling for Miljø og Råstoffer ved Naturinstitutet finansieres gennem aftale med Miljøstyrelsen for Råstoffer og eksterne projektbevillinger. DCE ved Aarhus Universitet har gennem en aftale med Grønlands Selvstyre myndighedsberedskab og ansvar i miljøspørgsmål i relation til råstoffer, men gennem en samarbejdsaftale indgår Afdeling for Miljø og Råstoffer som partner i dette beredskab. En hjemtagning af det fulde miljøansvar i stil med hjemtagningen af det tidligere Grønlands Fiskeriundersøgelser afhænger af en politisk beslutning.

Grønlands Naturinstitut vil arbejde for at overtage yderligere opgaver under forudsætning af, at disse følges af nye bevillinger. Bevillingen til afdelingens arbejde søges sikret over Finansloven frem for gennem samarbejdsaftaler.

Midler til Grønlands Klimaforskningscenter

Grønlands Klimaforskningscenter ved Naturinstitutet finansieres gennem aftale med Uddannelses- og Forskningsministeriet i Danmark og eksterne projektbevillinger. Aftalen med Danmark løber foreløbig til 2019, og bevillingen reduceres gradvist gennem perioden.

Grønlands Naturinstitut vil arbejde for at forlænge den nuværende aftale og desuden sikre øgede eksterne bevillinger fra anden side for at sikre fastholdelse og udvikling af Grønlands Klimaforskningscenter.

Midler til uddannelse

Der er på Finanslovens konto 40.92.19 afsat basismidler til drift af Center for Naturvidenskabelig Uddannelse, som skal have til huse i instituttets ny bygning fra 2017. Midlerne omfatter drift af bygningen og uddannelse på masterniveau. Naturinstitutet står for administrationen af disse midler.

Ilisimatusarfik arbejder endvidere på at etablere en bacheloruddannelse i samarbejde med Naturinstitutet.

Grønlands Naturinstitut vil arbejde for at indgå i flere former for undervisning i det omfang, at dette finansieres fuldt ud.

Midler til eksterne projekter i øvrigt

Naturinstituttet administrerer løbende mellem 75 og 100 eksterne projektbevillinger årligt. Disse er afgørende for instituttets forskningsfaglige resultater og bidrager herunder også med ca. 25 % af instituttets samlede lønsum. Midlerne hjemtages i international konkurrence og fordrer et højt fagligt niveau hos ansøgerne. Medfinansiering via basismidler er af stor betydning for succesraten.

Grønlands Naturinstitut vil arbejde for at øge antallet af eksterne bevillinger og herunder også stille mod at indgå i flere større projekter.

Infrastruktur

Bygninger

Grønlands Naturinstitut har tilvejebragt fondsfinansiering af alle instituttets bygninger og råder nu over 5.500 m² moderne kontor- og laboratoriefaciliteter samt undervisningslokaler og indkvartering til gæsteforskere og -undervisere.

Grønlands Naturinstitut vil medvirke til at hjemtage finansiering af eventuelle nødvendige faciliteter for udvikling af en "Arktisk Forsknings- og Uddannelseshub".

Skibe

Naturinstituttet har forskningsfartøjerne Påmiut (1971), som nu er taget ud af drift, og Sanna (2012) samt en række mindre både som platforme for det marine arbejde. Fartøjerne er af fundamental betydning for instituttets vigtigste aktiviteter, herunder overvågningsprogrammer vedr. de levende marine ressourcer. Påmiut har været anvendt til udenskærs ressourcer, mens Sanna opererer kystnært. Sanna skal opgraderes med multibeam sonar og hydroakustisk udstyr for at underbygge de strategiske indsatsområder.

Nyt forskningsfartøj

Et af de vigtigste mål for Naturinstituttet i strategiperioden er at tilvejebringe afløsning for instituttets forskningsfartøj M/TR Påmiut. Dette er en følge af, at det er besluttet at indstille driften af det 47 år gamle fartøj efter mere end 20 års brug i instituttets tjeneste. En omfattende og meget bekostelig renovering ville være nødvendig for fortsat farttilladelse, og det er vurderet, at dette ikke ville være økonomisk forsvarligt.

Det er fundamentalt for varetagelse af instituttets opgaver vedrørende bestandsopmåling af rejer, hellefisk, torsk, makrel mm. at have adgang til et havgående fartøj, der kan operere udenskærs både i Vest- og Østgrønland. Indtægter fra fiskeriet af disse ressourcer udgør ryggraden i den grønlandske samfundsøkonomi, og det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse er derfor af stor betydning for samfundet.

Overvågningen af bestandene foregår gennem årlige bestandsopmålinger, og resultaterne indgår som et betydende element direkte i den videnskabelige rådgivning. Det er meget vigtigt, at der er stabilitet og ensartethed i undersøgelserne fra år til år, således at der skabes en tidsserie med et præcist indeks for bestandenes tilstand. Derfor er det nødvendigt at have rådighed over eget fartøj frem for eksempelvis at chartre vekslende kommercielle fartøjer med højst varierende omkostninger og tilgængelighed.

Et nyt fartøj indebærer en meget stor investering, hvad enten der er tale om et nyere brugt fartøj eller en nybygning. Investeringen skal ses i et langsigtet perspektiv for understøtning af Grønlands bærende indtægtsgrundlag.

Miljø- og energistrategi

Grønlands Naturinstitut skal tænke grønt, fordi instituttet er en stor virksomhed, der rådgiver om de levende ressourcer og miljø. Naturinstitutet er synligt i samfundet og ønsker at optræde forsvarligt. Strategien skal være effektiv ved at lægge indsatsen, hvor det er mest relevant – både økonomisk og miljømæssigt.

I lyset af klimaændringer og knappe ressourcer er det væsentligt, at instituttet også i sin hverdag og ikke kun i sin rådgivning arbejder for et renere miljø og et mindre CO₂-aftryk. Naturinstitutet vil fokusere på at begrænse forurening ved at reducere forbrug af vand og energi og ved at investere miljøvenligt. Omfanget af affald skal formindskes, og påvirkninger i det omgivende økosystem skal minimeres.

Miljøledelse og miljømålsætninger

Grønlands Naturinstitut er inspireret af FN's "Global Compact 2017 Toolbox", hvor miljøstandarder inden for forretningsgange defineres efter følgende principper:

- Virksomheden skal gribe miljømæssige udfordringer an ud fra et forsigtighedsprincip
- Virksomheden skal tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed
- Virksomheden skal opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier.